

АМБАСАДОРОТ

ПОФАЛБИ ЗА „МИЛЕНИЦИТЕ“ ОД БРАГИ ОЛАФСОН

„Темна, необична, несфатлива, убедлива и чудно шармантна... Дебитирањето на Олафсон на англиската сцена е делумно како Бекетовата или дури Кафковата црна комедија, делумно егзистенцијален роман во стилот на Пол Остер и делумно мистерија во затворена просторија.“ – „Киркус ревију“

„Најдобриот краток роман што го прочитав оваа година... Мал, мрачен и тешко да се остави. „Миленичињата“ може да стане класика во литературата на мали затворени простори - значаен жанр кој ги вклучува „Метаморфоза“, „Без излез“ и некои дела на Бекет“ - Пол ла Фарг

„Мрачен, страшен и неверојатно смешен... Колку долго треба да чекаме за англиска верзија на другите книги на Олафсон?“ – „Лос Анџелес тајмс“

„Прекрасно забавна и неочекувано комплексна, „Миленичињата“ им претставува на американските читатели нов глас и перспектива“ - Списание „Ел“

„Прониклива приказна за мртви животни, банални предмети и непослушни луѓе.“ - Believer

Наслов на оригиналот

Sendiherrann

Bragi Ólafsson

Copyright © Bragi Ólafsson, 2006

Објавено во договор со Forlagid Publishing,
www.forlagid.is

Copyright © за Македонија, Икона, 2015

Преведено според
The Ambassador (Open Letter Publishing, 2010)

Оваа книга е преведена со финансиска поддршка на:

MIÐSTÖÐ ÍSLENSKRA BÓKMENNTA
ICELANDIC LITERATURE CENTER

Браги Олафсон

АМБАСАДОРОТ

ПРЕВОД ОД АНГЛИСКИ

НАТКА НАЈДОВ

Оваа книга е посветена на мојот татко
Олафур Стефансон

.....

.....

.....

.....

*И го бараме јазикот
На другите луѓе,
Да се изгубиме во зборови,
Да преведуваме еден на друг.*

.....

.....

.....

.....

*Паѓајќи од дрвјата
Долу на ладната есенска земја
На лисјата им треба толку долго колку и на нас
луѓето
Да донесеме важна одлука.*

*Кога седиме еден до друг
И се огледуваме во длабоката темнина на барот,
Никој не се сеќава на зборовите што ги избира
- што значат на
другиот јазик.*

(Од песна од Лилија Богуинскаја, „Улицата ’Пилиес““
(Pilies Gatvé) од англиски превод од Литон Смит,
после исландски превод од Стурла Јоун Јоунсон,
после англиски превод од Дора Мистрал)

ПРВ ДЕЛ

РЕЈКЈАВИК

БАНКАСТРАЈТИ

Направено е од особено издржлив материјал, сто отсто памук, а сепак восочно на допир. А порабувањето ќе трае до крајот на животот. Надворешноста е како пластифицирана корица, нешто што ќе го цениш доколку си поет, а тоа го прави предметот сосема водоотпорен, совршен дизајн за времето во оваа земја или, поточно кажано, за во која било земја, каде не можеш да го земеш времето здраво за готово. Дури и кога денот започнува без облак на небото, не можеш да гарантираш дека прашина и нечистотија ќе бидат единствените нешта што ќе бидат врз тебе дури се стемни. Бојата, исто така, има особен шарм, не привлекува нападно внимание на себе, а сепак предизвикува тивок восхит, дури можеби и сепак човек не треба да има такви мисли, завист. Фактот што е направено во Италија е потврда за цената што треба да се плати за него, цена која, како што би кажала изреката, би ти ги испразнила џебовите.

А, што се однесува до џебовите, еден од малите внатрешни елегантни џебови е специјално направен за мобилен телефон или за кутија цигари, доколку сопственикот можеби не користи мобилен, а наместо тоа е еден од оние на секој стоти тврдоглави луѓе што пуши и којшто не се грижи за последиците од пушењето врз здравјето. Другиот внатрешен џеб, исто така, вреди да се спомне, мал, дизајниран можеби за паричник, содржи мала, темносина, кадифена торбичка (тоа е едно од нештата што го прават овој предмет уникатен, торбичка направена од кадифе) и во оваа шармантна мала торбичка којашто ја повлекуваш со жолта свилена врвка има две резервни копчиња кои, малку веројатно е, но ако сопственикот успее да ги изгуби оригиналните, да ги замени. Но опасноста тоа да се случи е мала, бидејќи, како што кажавме претходно, шевовите загарантирано би траеле до крајот на животот.

Со овие зборови или слични продавачот во одделот за капути во машката продавница на „Банкастрајти“ му го опишува палтото „Акваскутум“ во англиски стил на Стурла Јоун. Стурла многу одамна одлучи да го купи ова палто, дури и повторно го нарача откако се продаде. Продавачот не знаеше дека Стурла Јоун ја направи нарачката. Стурла немаше разговарано претходно со овој вработен кој изгледаше како да е нов, па пријатно го изненади тоа што продавачот го препозна, иако можеби Стурла би требало да очекува дека човек којшто работи со облека, исто така, би можел да обрне внимание и на луѓето што ја носат оваа облека. Од друга страна, возможно е друг вработен да му го посочи кога Стурла влезе во продавницата, дека тоа е Стурла Јон - поет, можеби додал, знаеш оној што ја издаде онаа книга „Слободен од слобода“.

Стурла прв пат го забележа палтото во февруари. Тогаш беше премногу сурово ладно и ветровито за да може да оправда купување палто без постава, дури и кога би можел да си го дозволи. И кога се сети да го види уште еднаш, подоцна во јуни, кога имаше видлива разлика во неговиот финансиски изглед, трите или четирите палта кои претходно беа таму, ги немаше на закачалките, сите беа продадени.

„Имаше еден човек овде завчера што сигурно ги проба сите костуми во продавницата”, вели продавачот. Стурла не беше сигурен како да реагира на оваа информација. „Можеби го знаете”, продолжува човекот, „мислам дека е сликар или некаков уметник.”

„Дали купи нешто?” - прашува Стурла.

„Всушност, и јас самиот сум уметник“, додава продавачот, давајќи сè од себе да звучи ноншалантно. Стурла го повторува прашањето.

„Не можеше да најде ништо што одговара на неговиот стил“, одговора продавачот насмевнато. „Немаме ништо на продажба што оди со сув сенф на реверите.“

Стурла е изненаден што слуша млад човек како овој што стои пред него да користи зборови како *ревери*.

„Јакната што ја носеше имаше закоравена стара дамка

врз неа“, продавачот дополнително објаснува. Кога опишува дека мустаќите на муштеријата биле како на Адолф Хитлер и додава дека било тешко на прв поглед да кажеш дали жолтата боја на кошулата на муштеријата била оригиналната или ја добила со текот на времето, Стурла е речиси сигурен дека муштеријата бил Н.Пјетур, ликовен уметник и композитор, стар пријател на неговиот татко. Тој почнува да се прашува дали е соодветно за продавач од овој калибар да ги озборува другите муштерии. Кога продавачот го кажува тоа, нормално дека не купува кој било ваква скапа и елегантна облека, мислејќи на асортиманот на облека во продавницата, Стурла е убеден дека ако некој треба гласно да искажува мислење на комплетен странец за деликатниот однос помеѓу вработен и муштерија, во којшто еден човек му нуди стока на друг, а тој друг треба да ја прифати или одбие, тогаш тоа треба да го прави потрошувачот, а не продавачот. Стурла смета дека не е добра идејата што овој млад вработен му зборува на потенцијален муштерија за разговорот што го имал со друг муштерија, дури и ако, поточно токму поради тоа што претходниот муштерија не купил ништо, и покрај фактот што продавачот многу се потрудил за него. И покрај неговата непромисленост, продавачот е во право кога вели дека не секој може да си ја дозволи облеката што оваа продавница ја продава, особено парчето на кое Стурла му фрли око. Мора да признаеме дека ова палто во англиски стил, изработено во Италија е скапо или поточно - прескапо. Но, пред многу години, Стурла Јоун, тој што одлучи да не троши премногу пари на облека, виде вакво палто, нешто помеѓу макинтош и мантил за дожд и му падна на памет дека само овој пат би можел да го прекрши тоа правило. Па, си постави за цел да го добие палтото, речиси и без разлика на цената: да си дозволи себеси само овој пат да си купи нешто скапо за кое знае дека ќе му причини поголемо задоволство да го носи отколку другата облека што ја има, облека која не чини повеќе од тоа што треба.

И кога Стурла кажува дека ќе го земе палтото, сфаќа дека има широка насмевка на лицето, насмевка на задоволен човек, помислува, но потоа се загрижува дека може да

наиде и на некое друго, бидејќи е неконтролирано горд на себе си, како дете или тинејџер кој тукушто ќе ја исполни својата најлуда амбиција. „Ќе го земам ова“, вели тој одлучно, обидувајќи се да ја избрише насмевката од лицето. Продавачот сериозно кимнува со главата, како сите да донеле важна одлука и вели „добар избор.“

Прво Стурла помислува дека го слушна да вели „те фатив“ и зјапа со неверување во продавачот додека тој го дипли предметот, којшто благодарение на крутоста на памукот, шушка како тешка, квалитетна хартија.

„Би сакале ли уште нешто?“ – прашува продавачот, гледајќи го изразот на лицето на Стурла.

„Не, тоа би било сè“, одговара Стурла.

„Во ред“, вели продавачот и одат на касата, која како по обичај е сместена во средниот дел на продавницата во близина на квадратни столбови. Веднаш до касата има сјајна машина за кафе, од истата земја како и палтото и уметнички излог од светли шолји за кафе.

„Напијте се еспресо, додека го наплаќаме ова“, му нуди вработениот, протресувајќи ги рабовите на палтото.

Стурла става една од шолјите под отворот од којшто би требало да потече кафето и збунето ја допира машината, сè додека продавачот не го спасува со тоа што притиска мало копче, кое и самото е иста боја како и машината и има слика со шолја кафе на него. Додека се вари кафето, Стурла гледа во својот паричник и брои тринаесет банкноти по 5 000 круни.

„Не се гледаат често толку многу пари“, вели човекот и Стурла прашува дали има попуст со тоа што плаќа во готово.

„Нема за плаќање во готово, но има пет проценти попуст со картичка.“ Продавачот ја зема сметката од раката на Стурла и го става палтото на пултот до шолјите за кафе. Го лиже палецот неколку пати додека ги брои парите и мора уште еднаш од почеток да ги преброи кога Стурла му го одвлекува вниманието, соблекувајќи ја виндјакната и одмотувајќи го палтото со цел да го облече. Продавачот ја става